

Slovo k povzbuzení na pátek 23. října 2020, na památku sv. Jana Kapistránského
Biblická čtení: Ef 4,1-6; Ž 24; Lk 12,54-59

Milé sestry, milí bratři,

ač jsme v minulých dvou dnech snažili zaměřit svou duchovní pozornost na slavené svaté – a dnes máme dalšího pozoruhodného svatého, velkého františkánského kazatele přelomu 14. a 15. století, sv. Jana Kapistránského – a ač jsme se ve dnech předešlých systematicky věnovali čtení prvnímú, úryvkům z listu Efezským, nechme se dnes oslovit především textem evangelijním, z 12. kapitoly Lukášova sepsání. Ve vydání českého ekumenického překladu Písma má dnešní úryvek trefný redakční nadpis: „O rozpoznání času“. V českém vydání Jeruzalémské bible možná ještě příhodnější: „Umění vykládat znamení času“.

Tyto nadpisy se vztahují především na slova Pána Ježíše «úkazy na zemi i na obloze umíte posoudit; jak to, že nedovedete posoudit tuto dobu?». To je otázka, kterou položil svým posluchačům, a protože se stala součástí Božího slova, pokládá ji i nám.

Otázka se vztahuje především na samotnou osobu Pána Ježíše, v němž «se naplnil čas a přiblížilo Boží království». On je tím, kterého mají jeho posluchači rozpoznat jako zaslíbeného Mesiáše. Především podle znamení, která konal. A jelikož židé očekávali, že jeho příchodem nastane poslední doba, neboť Mesiáš nastolí na zemi Boží konečnou vládu (ať už bude trvat tisíc či kolik let), mělo být toto rozpoznání, že právě Ježíš je Mesiáš, rozpoznáním vpravdě eschatologickým.

Eschatologický nádech – tedy s ohledem na poslední věci, na věčný úděl – má toto rozpoznání stále, protože Kristovým příchodem poslední velká etapa dějin – doba „po Kristu“ – skutečně nastala. Další Mesiáš již nepříjde, jen Kristus sám ještě jednou na konci světa. Každý člověk je proto postaven před se stejnou intenzitou před povinnost volby mající dopad jak na jeho časnost, tak i na jeho věčnost: Zda v Pánu Ježíšovi rozezná Božího Mesiáše, anebo ne.

Ježíšova slova «úkazy na zemi i na obloze umíte posoudit; jak to, že nedovedete posoudit tuto dobu?» zkusme ale interpretovat ještě i obecněji než jen jako otázku po rozhodnutí se pro víru v Pána Ježíše ve smyslu rozhodnutí se pro křesťanství, v němž je Pán Ježíš jedinečně přítomen. Zkusme je vztáhnout na schopnost rozpoznávat i ostatní Boží přítomnosti, i ostatní Kristovy tajemné přítomnosti ve světě.

Pán Ježíš – jakožto Boží stvořitelské Slovo, jako Slovo, které bylo na počátku u Boha, jako Bůh z Boha, Světlo ze Světla – přeci kolem nás stále nějak „prochází“. Nejen v eminentních přítomnostech v křesťanství (v Písmu, svátostech, vyznání víry a společenství), tam jej snad díky víře i nějak vírou rozpoznáváme, ale i v mnoha dalších podobách. I v nich jej – tajemně přítomného – máme totiž rozeznat.

Jaké přítomnosti to jsou a jak si tyto přítomnosti představit? Klasická středověká teologická reflexe na to měla překrásnou odpověď. U některých scholastických autorů – navazujících v tomto bodě pochopitelně na starou řeckou filozofii a následně na i jí inspirované církevní otce – najdeme rozvinutou takzvanou nauku o transcendentáliích, totiž o takových obecných vlastnostech a charakteristikách každého bytí, které to jednotlivé přesahují a jsou veškerému bytí společné. Těmito transcendentáliemi jsou, že každé existující bytí je skutečné jsoucí (*ens*), jednotné (*unum*), pravdivé (*verum*), dobré (*bonum*) a krásné (*pulchrum*).

Jsou-li toto obecné charakteristiky každého jednotlivého bytí (jsoucna) a je-li každé bytí nějakým podílem na bytí Božím, tedy tajemnou Boží přítomností, pak právě i jsoucnost, jednota, pravdivost, dobrota a krása bytí jsou těmi projevy Boží přítomnosti. Jinými slovy: nakolik je něco skutečně a vymezeně jsoucí, vnitřně jednotné, vnitřně pravdivé, opravdu dobré a navíc krásné, natolik je v něm také přítomen Bůh. A je-li Syn „konkretizací“ (chceme-li „kategorizací“) Božího stvořitelského díla, pak konkrétnost, konkrétní těchto pěti

veličin je nějakou – větší nebo menší – tajemnou přítomností Syna. energii daného bytí pak můžeme zase vnímat jako projev Ducha svatého.

A je právě naším úkolem i v těchto podobách rozpoznat Pána Ježíše, i v nich kolem nás totiž „prochází“ (ne zcela nepodobně svému procházení v evangeliu). A pak tam, kde je, je naším úkolem ho chtít následovat a poslouchat. To znamená – velmi zjednodušeně ale docela jasně řečeno – chtít dobro, pravdu, jednotu a krásu, chtít být a vše ostatní dobré v bytí zachovat. Znamená to ale také tam, kde tato přítomnost Pána Ježíše chybí, kde on není, ho svou snahou o zachování dobrého bytí, snahou o dobro, pravdu, jednotu a krásu vnášet, pomáhat mu, aby vešel.

Člověk by měl umět rozeznávat znamení času: Co je kdy podstatné a co ne, co je dobré a co zlé, co je pravdivé, co lživé, co krásné a co ošklivé, co rozděluje a co naopak spojuje. Rozeznávat a rozhodovat se pro to dobré, pravdivé, krásné, sjednocující a skutečné, protože v těchto transcendentáliích je vždy nějak přítomen Pán Ježíš, ostatně jako Bůh vše transcendující Boží Syn.

A právě „umění vykládat znamení času“ je v nynější „době koronavirové“ nesmírně důležité. Co vše to může znamenat, o tom necht' porozjímá již každý sám...